

meesten trachten onmiddellijk nadien uit de val te komen. 'Ik wist me geen raad meer', vertelde Jan Wildschuts broer, een van de KP'ers die ontsnapte, zaterdag aan Martha –

'Jaap viel languit en Eddie kreeg een kogel door zijn schouder. Wij grepen elkaar vast en juist op het moment dat ze even ophielden met schieten, holden we de gang in waaruit we gekomen waren en probeerden een uitweg te zoeken. Alles zat op slot en we hoorden ze lachen. Om de binnenplaats liep een muur van ongeveer vier meter hoog, nergens konden we heen, steeds maar die muur en de donkerte om je heen. Als muizen zaten we gevangen.'¹

De vier KP'ers die niet de binnenplaats hebben moeten betreden, weten te ontkomen. Van de twaalf die zich daar bevinden, worden in eerste instantie vijf gegrepen, zeven komen met inspanning van al hun krachten, zich vastklampend aan kleine oneffenheden (ze schaven er hun tenen bij kapot), via een gemetselde verbindingsgang buiten het complex – twee gaan nadien schuilen onder de brug tussen het Leidseplein en het Leidsebosje en kunnen een uur of wat later onder het vuilnis meevaren op een passerende vuilnis-schuit. De vijf anderen die buiten het complex gekomen zijn, sluipen in het donker naar andere punten (Duitse politie is overal aan het zoeken), Jan Wildschuts vriend die zwaargewond is, zakt bij het Leidseplein in een portiek ineen.

★

Vier uur is het einde van de spertijd en kort nadien moeten de helpers die de onderduikadressen kennen, bij het Leidseplein verschijnen. De hele omgeving is er afgezet. Wie er aankomt, wordt met zijn handen omhoog tegen de muren van de huizen gezet. Gerben Wagenaar die opzettelijk in de buurt is blijven slapen, hoort kort na drie uur het schieten, is toch naar het Leidseplein gelopen, raakt er in een vuurgevecht verwickeld maar ontkomt.² Om vier uur is ook Martha met twee andere helpsters van Johannes Posts Knokploeg, een van hen zijn koerierster Hilde, op pad gegaan – ze heeft geen oog dichtgedaan maar het schieten niet gehoord. Gedrieën lopen ze naar de gevangenis.

¹ A.v., p. 78. ² Wagenaar nam die dag nog deel aan een bespreking in Amsterdam met Speelman en anderen waar nagegaan werd hoe men gewonde deelnemers aan de overval uit een ziekenhuis kon bevrijden – geen werd evenwel naar een ziekenhuis overgebracht.